

Monitor

Startakkoord

Strategisch Plan

Verkeersveiligheid

2030

Stand november 2022

kennis
netwerk
spv Strategisch Plan
Verkeersveiligheid

Samenvatting

Nul verkeersslachtoffers in 2050: dat is het doel dat de Europese Unie heeft gesteld. Vanuit die ambitie heeft Nederland enkele jaren geleden een nieuwe verkeerveiligheidskoers ingezet. Daarin ligt een sterke focus op een meer 'risicogestuurde' aanpak van verkeersveiligheid: we kijken niet meer alleen naar ongevalscijfers (reactief), maar we willen ongevallen juist voorkómen door potentiële risico's in het verkeerssysteem preventief te verminderen (proactief).

Risicoanalyse en uitvoeringsagenda

Maar waar moet je als gemeente of provincie dan naar kijken? Moet de infrastructuur veiliger? Moeten we vooral kijken naar snelheid? Of zijn er in een regio bijvoorbeeld relatief veel kwetsbare verkeersdeelnemers? Om dat soort risicofactoren in kaart te brengen, is afgesproken dat elke regio een *risicoanalyse* maakt van het eigen verkeerssysteem. Op basis van de risicoanalyse stelt elke regio vervolgens een *uitvoeringsagenda* op om de belangrijkste risico's aan te pakken. Als leidraad hiervoor heeft het Kennisnetwerk SPV een [Stappenplan Risicoanalyse en een Stappenplan Uitvoeringsprogramma](#) opgesteld.

Jaarlijkse monitor van de voortgang

Deze en andere afspraken zijn vastgelegd in [Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#) (SPV 2030) en in het bijbehorende [Startakkoord](#). Om de voortgang hiervan te meten, brengt het Kennisnetwerk SPV elk jaar een monitor uit.¹ Uit inventarisatie is gebleken dat alle provincies en (vervoer)regio's een risicoanalyse en uitvoeringsagenda hebben. Om deze reden zijn dit jaar uitsluitend gemeenten benaderd en zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld²:

- 1 In hoeverre heeft de gemeente een risicoanalyse en uitvoeringsagenda opgesteld?
- 2 Wat hebben gemeenten nodig bij het opstellen van hun risicoanalyse en uitvoeringsagenda?
- 3 Welke onderdelen uit het stappenplan van het Kennisnetwerk SPV komen terug in de ingestuurde uitvoeringsagenda's?

1 In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en in overleg met het Kernteam SPV.

2 In overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Voor de eerste twee vragen is aan alle 344 Nederlandse gemeenten gevraagd om een internetenquête in te vullen. De derde vraag is beantwoord met een quickscan.

Internetenquête resultaten

Risicoanalyses

In totaal hebben 135 gemeenten (39%) de internetenquête volledig ingevuld. De resultaten laten zien dat 71% van de respondenten een risicoanalyse heeft afgerond of in 2022 verwacht af te ronden, tegen 70% in 2021 en 55% in 2020³. In Zuid-Nederland en in kleinere gemeenten zijn procentueel de meeste risicoanalyses opgesteld, in West-Nederland en middelgrote gemeenten de minste.

Van de respondenten is 6% niet van plan een risicoanalyse uit te voeren, vooral omdat deze regionaal/provinciaal wordt opgesteld, vanwege te weinig middelen/capaciteit of omdat gekozen is voor een andere vorm, bijvoorbeeld een gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP).

Uitvoeringsagenda's

57% van de respondenten geeft aan in 2022 een uitvoeringsagenda te hebben afgerond of nog te zullen afronden, tegen 46% in 2021 en 18% in 2020. In Zuid-Nederland en in grote gemeenten zijn procentueel de meeste uitvoeringsagenda's opgesteld, in Noord-Nederland en in middelgrote gemeenten de minste.

Van de respondenten is 12% niet van plan een uitvoeringsagenda op te stellen, vooral omdat er voor een andere vorm is gekozen (zoals een GVVP) of omdat er beperkte middelen en capaciteit beschikbaar zijn. In Oost-Nederland wordt procentueel het vaakst aangegeven dat er geen uitvoeringsagenda wordt opgesteld. Het percentage respondenten dat niet van plan is een uitvoeringsagenda te maken, is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2020 en 2021.

Uit de enquêteresultaten bleek dat meer dan driekwart van de 54 respondenten met een uitvoeringsagenda, deze heeft opgesteld met een looptijd tot 5 jaar. Ruim driekwart van de respondenten geeft aan dat hun uitvoeringsagenda zowel hoofdlijnen als een uitwerking in maatregelen, budget, planning en doelen bevat.

Ondersteuning

Gemeenten hebben voornamelijk behoefte aan voorbeelden van hoe een 'goede' risicoanalyse en uitvoeringsagenda eruitzien. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan goede data en aan regelmatige kennisbijeenkomsten of werksessies over het SPV. Het stimuleren van de regionale samenwerking zou gemeenten ook ondersteuning kunnen bieden.

Samengevat: positieve trend

Ten opzichte van voorgaande jaren gaan steeds meer gemeenten aan de slag met een risicoanalyse en uitvoeringsagenda. Bij de afgeronde risicoanalyses zien we bijna een verdriedubbeling ten opzichte van twee jaar geleden. De afgeronde uitvoeringsagenda's zijn ook enorm toegenomen (van 4% in 2020 naar 18% in 2021 en 44% in 2022). Het aantal gemeenten dat niet van plan is om beide plannen op te stellen, blijft ongeveer gelijk.

Quickscan

Uit de quickscan van de 45 ingestuurde uitvoeringsagenda's blijkt dat de helft van de betreffende gemeenten algemene doelstellingen heeft opgenomen in de uitvoeringsagenda en de andere helft specifieke doelstellingen heeft voor ongevallen en risico-indicatoren. Alle agenda's bevatten (enige vorm van) maatregelen en bijna driekwart is voorzien van een budget of kostenschatting. In twee derde van de uitvoeringsagenda's wordt niets gezegd over wie er verantwoordelijk is voor de voorgenomen maatregelen. Iets meer dan de helft van de uitvoeringsagenda's is opgesteld door een adviesbureau. In ruim driekwart van de uitvoeringsagenda's is geen voornemen opgenomen om het plan na enige tijd te evalueren.

³ In 2022 zijn alleen de risicoanalyses meegenomen tot 1 oktober. De risicoanalyses die tussen 1 oktober en 31 december worden opgeleverd, zijn hierin niet meegenomen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	04
2. Werkwijze	05
2.1 Internetenquête	05
2.2 Quicksan uitvoeringsagenda	06
3. Resultaten internetenquête	07
3.1 Respons	07
3.2 Resultaten: Risicoanalyse	08
3.3 Resultaten: Uitvoeringsagenda	09
3.4 Resultaten: Ondersteuning	11
3.5 Vergelijking met voorgaande jaren	11
4. Quicksan uitvoeringsagenda's	12
5. Reflectie en conclusie	13
Bijlage Enquête met antwoordmogelijkheden	15

1. Inleiding

Nul verkeersslachtoffers in 2050: dat is het ambitieuze doel dat de Europese Unie heeft gesteld. Dat betekent dat het totale aantal slachtoffers in 2030 al moet zijn gehalveerd. Om dat doel te bereiken, heeft Nederland enkele jaren geleden een nieuwe verkeerveiligheidskoers ingezet, die is vastgelegd in [Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#) (SPV 2030). Hierin ligt een sterke focus op een meer 'risicogestuurd' aanpak van verkeersveiligheid: we kijken niet meer alleen naar ongevals cijfers (reactief: op een plek waar veel ongevallen plaatsvinden, zal wel iets mis zijn), maar we willen ongevallen juist voorkomen door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem preventief (proactief) aan te pakken.

Risicoanalyse en uitvoeringsagenda

Maar hoe weet je als gemeente of provincie waar je dan naar moet kijken? Gaat het om fysieke wegkenmerken? Om snelheden of rijden onder invloed? Of zijn er in een regio bijvoorbeeld relatief veel kwetsbare of onervaren verkeersdeelnemers? Om dat soort risicofactoren in kaart te brengen, is afgesproken dat elke regio een *risicoanalyse* maakt van het lokale verkeerssysteem. [Risico-indicatoren of 'Safety Performance Indicators \(SPI's\)](#) vormen hierbij een belangrijk hulpmiddel: meetbare variabelen waarmee we de veiligheidsrisico's in het verkeerssysteem kunnen identificeren.

Op basis van de risicoanalyse stelt elke regio vervolgens een uitvoeringsagenda of -programma⁴ op om de belangrijkste risico's aan te pakken. Als leidraad hiervoor heeft het Kennisnetwerk SPV een [Stappenplan Risicoanalyse en een Stappenplan Uitvoeringsprogramma](#) opgesteld.

Jaarlijkse monitor van de voortgang

De actiepunten uit het SPV 2030 zijn vastgelegd in het [Startakkoord Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#). Om de voortgang van deze actiepunten te meten, brengt het Kennisnetwerk SPV elk jaar een monitor uit.⁵ Na een kleinschalige [quicksan onder 24](#)

4 In deze monitor spreken we over een uitvoeringsagenda, waarmee we hetzelfde bedoelen als een uitvoeringsprogramma.

5 In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en in overleg met het Kernteam SPV.

[regionale overheden](#) in 2019 verscheen [de eerste monitor in 2020](#). Deze bestond uit een online enquête onder Nederlandse gemeenten, met de vraag of zij een risicoanalyse hadden gemaakt. In 2021 [verscheen de tweede monitor](#), waarbij een quickscan uitgevoerd op de risicoanalyses en uitvoeringsagenda's.

Dit jaar heeft het Kennisnetwerk SPV gewerkt aan de derde monitor, de Monitor Startakkoord 2022. Uit inventarisatie is gebleken dat alle provincies en (vervoer)regio's een risicoanalyse en uitvoeringsagenda hebben. Om deze reden zijn dit jaar uitsluitend gemeenten benaderd en is in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voor de volgende drie onderzoeksvragen gekozen:

- 1 In hoeverre heeft de gemeente een risicoanalyse en uitvoeringsagenda opgesteld?
- 2 Wat hebben gemeenten nodig bij het opstellen van hun risicoanalyse en uitvoeringsagenda?
- 3 Welke onderdelen uit het stappenplan van het Kennisnetwerk SPV komen terug in de ingestuurde uitvoeringsagenda's?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de werkwijze voor deze monitor beschreven, daarna gaan we in de hoofdstukken 3 en 4 in op de resultaten. In hoofdstuk 5 sluiten we af met de belangrijkste conclusies

2. Werkwijze

Voor deze monitor hebben alle Nederlandse gemeenten een online enquête toegestuurd gekregen met als centrale vraag: heeft de gemeente een risicoanalyse en uitvoeringsagenda opgesteld? Daarnaast hebben we gevraagd of de gemeenten hun bestanden willen uploaden zodat wij kunnen beoordelen of de onderdelen uit het stappenplan van het Kennisnetwerk SPV zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda's.

2.1 Internetenquête

Alle gemeenten hebben via het algemene e-mailadres of via het contactformulier op de website van de betreffende gemeente het verzoek ontvangen om de enquête in te vullen. Bij een aantal gemeenten zijn contactpersonen direct benaderd via de mail. In het mailtje zelf en in de 'onderwerp'-regel werd aangegeven dat de mail gericht was aan de beleidsmedewerker/afdeling verkeer(sveiligheid). De enquêtevragen staan in Tabel 2.1. Een overzicht van de vragen met antwoordmogelijkheden is terug te vinden in de Bijlage.

Vraag 1	Heeft uw gemeente een risicoanalyse?
Vraag 2	Zo ja, wilt u deze hier uploaden?
Vraag 3	Mag dit bestand gedeeld worden op de website van het Kennisnetwerk?
Vraag 4	Heeft uw gemeente een uitvoeringsagenda?
Vraag 5	Zo ja, wilt u deze hier uploaden?
Vraag 6	Kent het uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda alleen een overzicht van hoofdthema's of is er ook sprake van uitwerking in doelen, maatregelen, budget, planning en/of actiehouders?
Vraag 7	Wat is de looptijd van de uitvoeringsagenda?
Vraag 8	Mag dit bestand gedeeld worden op de website van het Kennisnetwerk?
Vraag 9	Wat kan helpen bij het opstellen van een risicoanalyse en/of een uitvoeringsagenda?

Tabel 2.1. Enquêtevragen Monitor Startakkoord 2022.

De enquêtevragen zijn opgesteld in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Vorig jaar zijn precies dezelfde vragen gesteld, op de laatste vraag na. Deze vraag is dit jaar toegevoegd aan de enquête om inzicht te krijgen in hoe gemeenten het beste geholpen kunnen worden bij het opstellen van een risicoanalyse en/of uitvoeringsagenda. De enquête is aan het begin van de zomer verstuurd en is daarna nog twee keer gerappelleerd per e-mail. Op 28 september is de enquête stopgezet. De resultaten zijn per landsdeel (Noord, Oost, West en Zuid) en naar inwoneraantal (volgens de klassen van het CBS) gegroepeerd, zie onderstaande tabellen. In dit rapport worden geen individuele gemeenten genoemd in verband met de privacy.

Landsdelen	Provincies
Noord-Nederland	Groningen, Friesland, Drenthe.
Oost-Nederland	Overijssel, Flevoland, Gelderland.
West-Nederland	Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland.
Zuid-Nederland	Noord-Brabant, Limburg.

Tabel 2.2. Provincies per landsdeel.

CBS klasse	Gemeentegrootte
1	Minder dan 5.000 inwoners
2	5.000 tot 10.000 inwoners
3	10.000 tot 20.000 inwoners
4	20.000 tot 50.000 inwoners
5	50.000 tot 100.000 inwoners
6	100.000 tot 150.000 inwoners
7	150.000 tot 250.000 inwoners
8	250.000 inwoners of meer

Tabel 2.3. Gemeentegrootte van CBS-klasse.

2.2 Quicksan uitvoeringsagenda

In de enquête is gemeenten gevraagd hun risico-analyse en uitvoeringsagenda te uploaden. De betreffende uitvoeringsagenda's zijn vervolgens bekeken in een quickscan aan de hand van het [Stappenplan Uitvoeringsprogramma](#).

Het stappenplan voor de uitvoeringsagenda's bevat de volgende onderdelen: doelstellingen en maatregelen opstellen, verantwoordelijken aanwijzen, prioriteiten stellen, budget en looptijd vaststellen en evaluatie inplannen. Voor de quickscan hebben we gekeken naar de stappen doelstellingen, maatregelen, prioritering, budget en looptijd. Om te beoordelen of er verantwoordelijken zijn aangewezen, hebben we bekeken of in het plan duidelijk is wie welke onderdelen of maatregelen uitvoert. Tot slot is bekeken of er een evaluatie of monitoring van de nieuwe maatregelen is ingepland. Hierbij geldt dat (in overleg met lenW en de VNG) niet is gekeken naar de inhoudelijke maatregelen of de kwaliteit van de plannen.

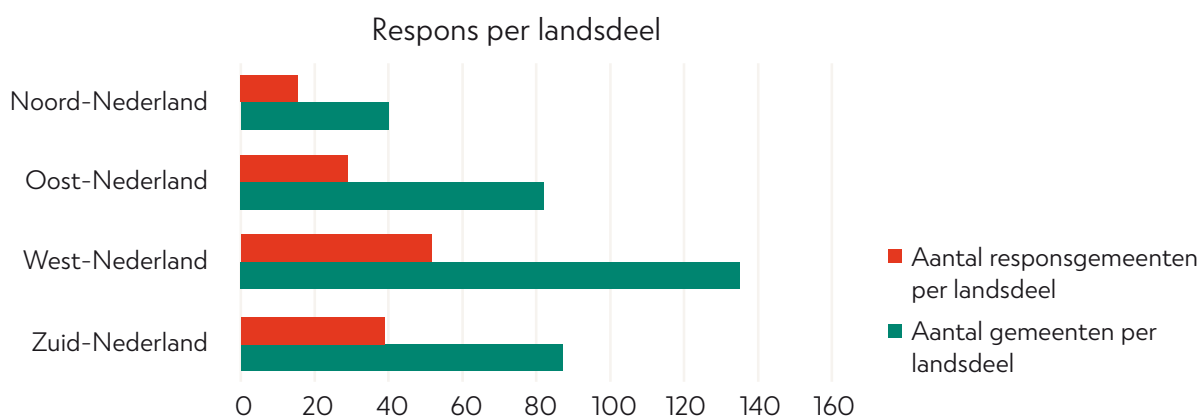
3. Resultaten internetenquête

3.1 Respons

Van de 344 gemeenten hebben 135 gemeenten de enquête ingevuld. Dat komt neer op een respons van 39%. Sommige gemeenten hebben de enquête twee-maal ingevuld. Hierbij hebben wij de meest volledige antwoorden meegenomen en is de rest verwijderd. In Tabel 3.1 en Grafiek 3.1 is de respons per landsdeel te vinden. Er is sprake van een redelijk evenwichtige verdeling over het land, namelijk een respons van 35% tot 45% per landsdeel.

Landsdeel	Aantal gemeenten in landsdeel	Respons-aantal	Gemeenten % per landsdeel	Respons % per landsdeel
Noord-Nederland	40	16	12%	40%
Oost-Nederland	82	29	24%	35%
West-Nederland	135	51	39%	38%
Zuid-Nederland	87	39	25%	45%
Totaal	344	135	100%	39%

Tabel 3.1. Respons en responspercentage per landsdeel. N=135.

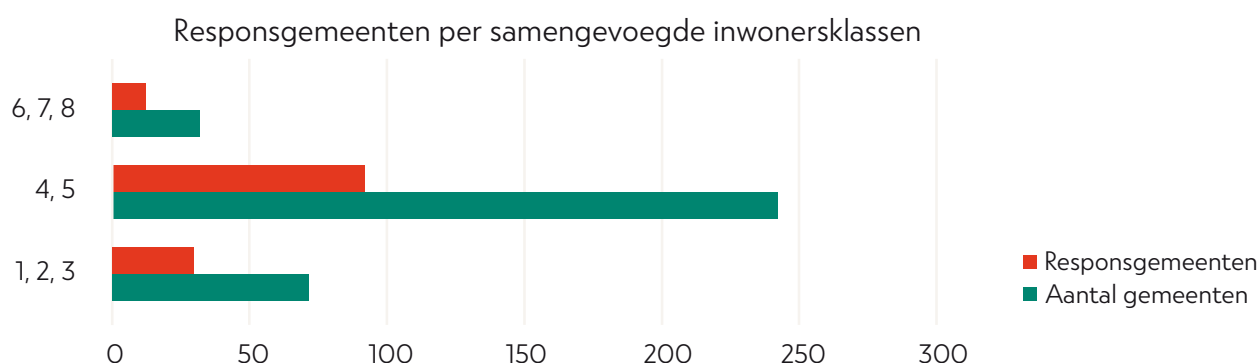

Grafiek 3.1. Respons aantal gemeenten per landsdeel. N=135.

Als we kijken naar de inwoneraantallen, zien we een ook een evenwichtige verdeling over de verschillende inwonersklassen, zie Tabel 3.2. Voor de overzichtelijkheid is in Grafiek 3.2 een aantal inwonersklassen samengevoegd.

CBS inwonersklasse	Aantal gemeenten	Respons-gemeenten	Respons-percentage
1	5	1	20%
2	7	4	57%
3	60	25	42%
4	182	69	38%
5	58	22	38%
6	14	6	43%
7	14	6	43%
8	4	2	50%
Totaal	344	135	-

Tabel 3.2. Inwonersklassen van responsgemeenten vergeleken met inwonersklassen van alle Nederlandse gemeenten. N=135.

Grafiek 3.2. Responsgemeenten per samengevoegde inwonersklassen. N=135.

3.2 Resultaten: Risicoanalyse

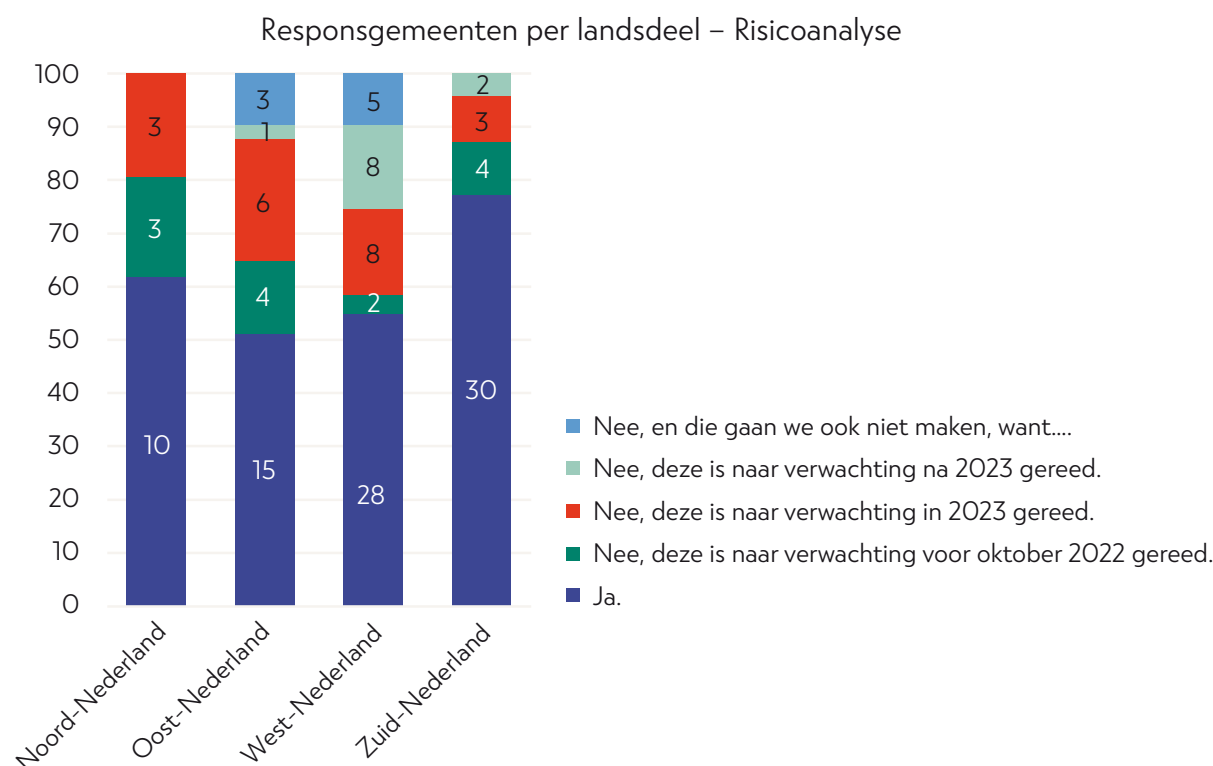
Van de 135 gemeenten die de enquête hebben ingevuld, hebben 83 gemeenten (61%) een risicoanalyse uitgevoerd. Nog eens 13 gemeenten (10%) hadden naar verwachting hun risicoanalyse voor 1 oktober 2022 afgerond⁶. Daarnaast verwachten 20 gemeenten (15%) de risicoanalyse in 2023 afgerond te hebben en 11 gemeenten (8%) verwachten dat de risicoanalyse na 2023 gereed zal zijn.

⁶ Bij deze vraag zijn de antwoordmogelijkheden per abuis niet goed in de enquête terecht gekomen. Hierdoor konden gemeenten die verwachtten hun risicoanalyse tussen 1 oktober 2022 en 31 december 2022 af te ronden, geen geschikte antwoordmogelijkheid kiezen. We weten niet wat deze gemeenten geantwoord hebben en dit kan de resultaten enigszins beïnvloed hebben.

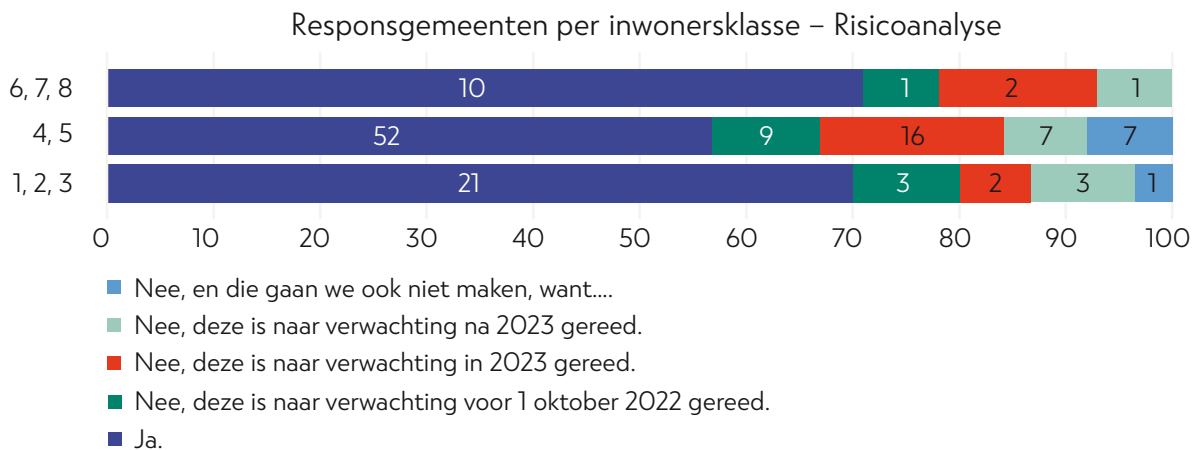
Acht gemeenten (6%) zijn niet van plan om een risicoanalyse uit te voeren. Hiervoor worden de volgende redenen gegeven:

- De risicoanalyse wordt regionaal/provinciaal opgesteld (3 keer genoemd).
- Beperkte capaciteit/budget (2 keer genoemd).
- Er is voor een andere vorm/methode gekozen, zoals een gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP) of mobiliteitsplan (1 keer genoemd).
- De gemeente heeft hier geen opdracht voor gekregen (1 keer genoemd).

Uitgesplitst per landsdeel zien de antwoorden over de risicoanalyse er als volgt uit:

Grafiek 3.3. Percentage respondenten met of zonder risicoanalyse per landsdeel. N=135.

Grafiek 3.4. Percentage respondenten met of zonder risicoanalyse per samengevoegde inwonersklasse. N=135.

Grafiek 3.4 splitst de resultaten uit per (samen-gevoegde) inwonersklasse.

3.3 Resultaten: Uitvoeringsagenda

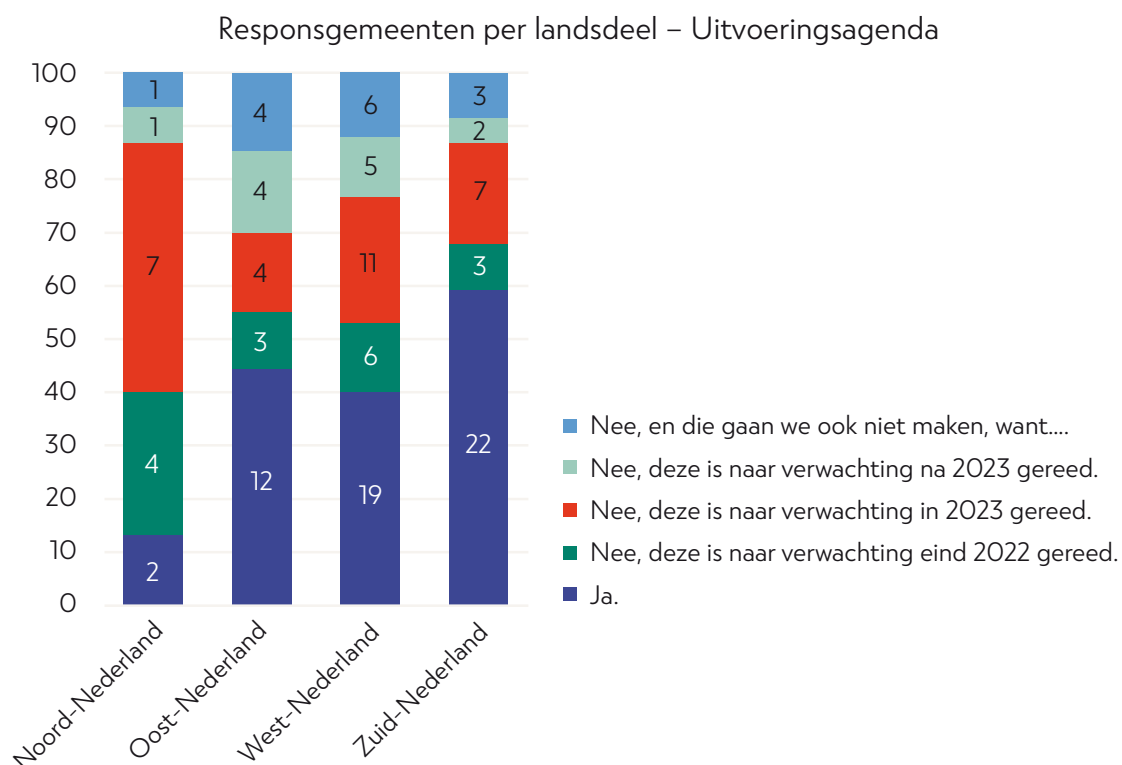
Op de vraag of de gemeente een uitvoeringsagenda heeft, hebben 126 gemeenten antwoord gegeven. In totaal hebben 55 gemeenten (44%) hun uitvoeringsagenda al afgerond. 16 gemeenten (13%) gaven aan dat hun uitvoeringsagenda eind dit jaar af is; 29 gemeenten (23%) verwachten de uitvoeringsagenda volgend jaar gereed te hebben. Een klein deel, namelijk 11 gemeenten (9%), verwacht de uitvoerings-

agenda na 2023 afgerond te hebben.

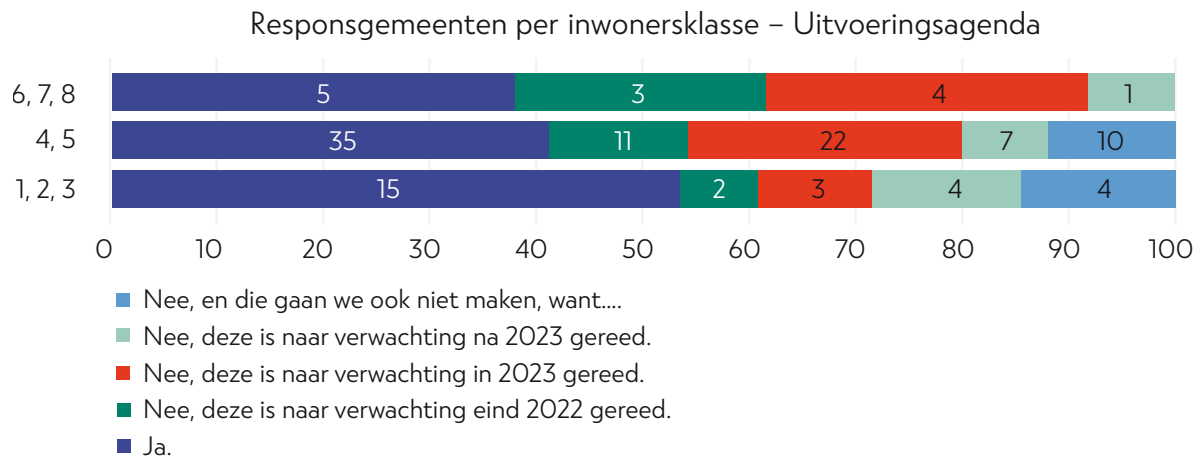
15 (12%) gemeenten hebben geen uitvoeringsagenda en zijn ook niet voornemens om hiermee aan de slag te gaan. Hiervoor geven gemeenten de volgende redenen:

- Er is voor een andere vorm/methode gekozen, zoals een GVVP of mobiliteitsplan (7 keer genoemd).
- Beperkte capaciteit/middelen (3 keer genoemd).
- Staat nog niet op de planning (2 keer genoemd).

Uitgesplitst per landsdeel zien de antwoorden over de uitvoeringsagenda's er als volgt uit:

Grafiek 3.5. Percentage respondenten met en zonder uitvoeringsagenda per landsdeel. N=126

Grafiek 3.6. Percentage respondenten met en zonder uitvoeringsagenda per samengevoegde inwonersklasse. N=126.

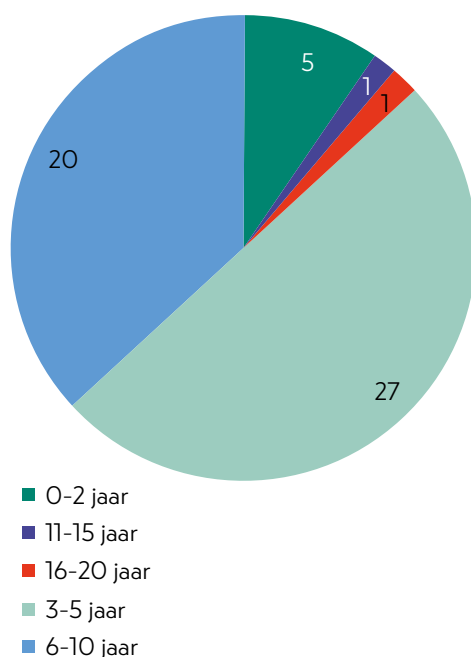
Grafiek 3.6 splitst de resultaten uit per (samengevoegde) inwonersklasse.

54 gemeenten hebben de looptijd van de uitvoeringsagenda ingevuld, zie onderstaande diagram (Grafiek 3.7). Vijf gemeenten hebben een programma met een looptijd 0-2 jaar. Precies de helft van de respondenten geeft aan dat hun uitvoeringsagenda een looptijd van 3-5 jaar heeft. Meer dan een kwart van de responden-

ten geeft als looptijd voor hun uitvoeringsagenda 6-10 jaar aan. Twee gemeenten hebben een uitvoeringsagenda met een looptijd van meer dan 10 jaar.

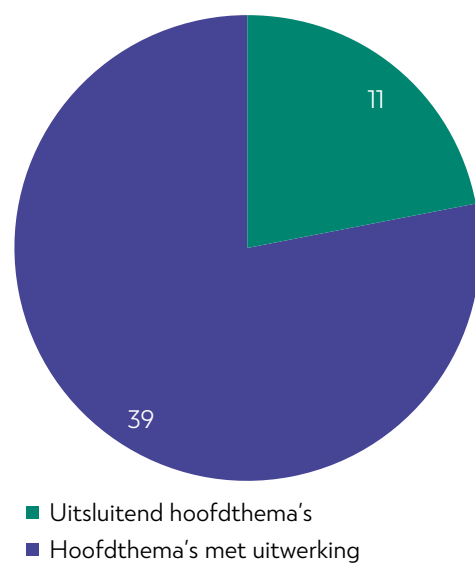
Bij iets minder dan een kwart van de respondenten bevat de uitvoeringsagenda uitsluitend hoofdthema's en bij ruim driekwart is er sprake van hoofdthema's met uitwerking in doelen, maatregelen, budget, planning en actiehouders.

Looptijd van de uitvoeringsagenda

Grafiek 3.7. Looptijd van de uitvoeringsagenda per gemeente. N=54.

Inhoud uitvoeringsagenda

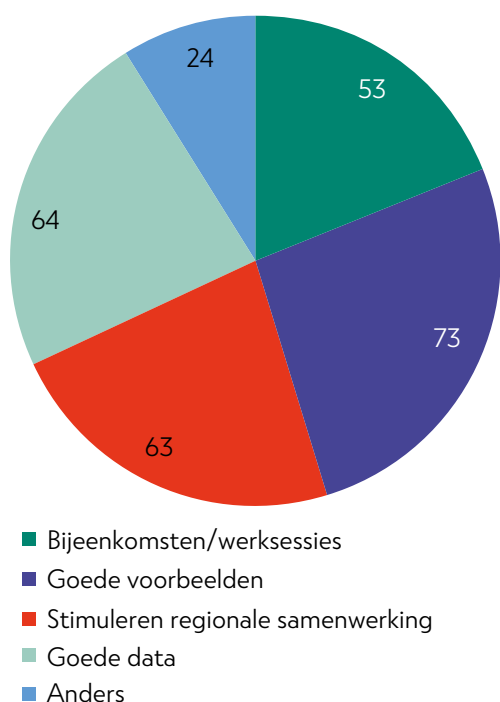

Grafiek 3.8. Inhoud van de uitvoeringsagenda per gemeente. N=50.

3.4 Resultaten: Ondersteuning

Gemeenten hebben voornamelijk behoefte aan voorbeelden van hoe een 'goede' risicoanalyse en uitvoeringsagenda eruitzien. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan goede data en aan regelmatige kennisbijeenkomsten of werksessies over het SPV. Het stimuleren van de regionale samenwerking zou gemeenten ook kunnen helpen.

Wat voor hulp hebben gemeenten nodig?

Grafiek 3.9. De hulp die gemeenten nodig hebben bij het opstellen van een risicoanalyse/uitvoeringsagenda.

Bij 'anders' geven gemeenten aan dat het gebrek aan personeel en/of budget een groot probleem is. Sommige gemeenten missen uniforme richtlijnen voor het opstellen van een risicoanalyse. Enkele gemeenten geven aan dat ze andere prioriteiten hebben.

3.5 Vergelijking met voorgaande jaren

Als we de resultaten van dit jaar vergelijken met de resultaten van voorgaande jaren, zien we een positieve trend. Er gaan steeds meer gemeenten aan de slag met een risicoanalyse en uitvoeringsagenda. Bij de afgeronde risicoanalyses is er sprake van bijna een verdriedubbeling ten opzichte van twee jaar geleden. De afgeronde uitvoeringsagenda's zijn ook enorm toegenomen (van 4% in 2020 naar 18% in 2021 en 44% in 2022). Het aantal gemeenten dat niet van plan is om beide plannen op te stellen, blijft ongeveer gelijk.

Risicoanalyse	2020	2021	2022
Afgerond	22%	47%	61%
Later dit jaar afronden	33%	23%	10% ⁷
Volgend jaar afronden	35%	13%	15%
Na volgend jaar afgerond	-	4%	8%
Geen risicoanalyse van plan	11%	13%	6%
Aantal respondenten	139	249	135

Tabel 3.3. Vergelijking onderzoeksresultaten voor uitgevoerde risicoanalyses 2020, 2021 en 2022.

Uitvoeringsagenda	2020	2021	2022
Afgerond	4%	18%	44%
Later dit jaar afronden	14%	28%	13%
Volgend jaar afronden	44%	33%	23%
Na volgend jaar afgerond	23%	6%	9%
Geen uitvoeringsagenda van plan	15%	14%	12%
Aantal respondenten	139	245	126

Tabel 3.4. Vergelijking onderzoeksresultaten voor uitgevoerde uitvoeringsagenda's 2020, 2021 en 2022.

⁷ In 2022 zijn alleen de risicoanalyses meegenomen tot 1 oktober. De risicoanalyses die tussen 1 oktober en 31 december worden opgeleverd, zijn hierin niet meegenomen.

4. Quickscan uitvoeringsagenda's

Van de 55 gemeenten die in de enquête aangaven een uitvoeringsagenda te hebben, hebben 45 gemeenten deze geüpload. De uitvoeringsagenda's zijn beoordeeld aan de hand van enkele onderdelen van het [Stappenplan Uitvoeringsagenda](#): hebben gemeenten doelstellingen en maatregelen opgenomen in het plan en zeggen ze iets over budgetten, kosten en verantwoordelijken? Tot slot is geïnventariseerd of gemeenten een extern adviesbureau hebben ingeschakeld voor het schrijven van de uitvoeringsagenda en of ze een (voornemen tot) evaluatie hebben opgenomen in de agenda.

Net als in de vorige jaren zijn de uitvoeringsagenda's uitgebracht onder een waaier aan verschillende benamingen. Sommige benamingen waren duidelijk gericht op een plan uitsluitend voor verkeersveiligheid: actie- of beleidsplan verkeersveiligheid, verkeersveiligheidsplan, uitvoeringsplan verkeersveiligheid etc. Andere plannen betroffen het bredere mobiliteitsveld: gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP), mobiliteitsplan, verkeersbeleidsplan etc. Na inventarisatie bleken 25 van de ingestuurde uitvoeringsagenda's uitsluitend gericht op verkeersveiligheid, 20 ingestuurde plannen betroffen een breder beleidsveld, zoals verkeer en vervoer of mobiliteit.

De uitwerkingsvorm van de plannen verschilt sterk: sommige gemeenten hebben een lijst maatregelen of projecten ingediend, anderen een uitgebreid plan met een visie. Soms zijn de risicoanalyses opgenomen in de uitvoeringsagenda's, maar ook andersom is het geval: documenten met de titel risicoanalyse waarin een hoofdstuk uitvoeringsagenda is opgenomen. Van de 45 plannen zijn er 16 niet verder bekeken omdat het geen uitvoeringsagenda betrof. Deze uploads waren bijvoorbeeld een informatie- of beslisnota (voor de gemeenteraad) of een verouderd plan (uit 2014). In totaal zijn er dus uiteindelijk 29 plannen verder beoordeeld.

- Veertien gemeenten hebben algemene *doelstellingen* opgenomen in hun uitvoeringsagenda's, zoals 'een betere verkeersveiligheid' of 'minder verkeersongevallen'. Dertien gemeenten hebben specifieke doelstellingen opgenomen op het niveau van ongevallen en risico-indicatoren, jaarlijkse afname van het aantal letselslachtoffers op 60km/ uur-wegen, jaarlijkse afname van het aantal fietsers dat betrokken is bij een letselongeval en geen ongevallen meer op 80km/ uur-wegen in het buitengebied. Twee gemeenten hebben geen doelstellingen opgenomen in hun uitvoeringsagenda's.
- Alle gemeenten hebben *maatregelen* opgenomen in hun uitvoeringsagenda.
- Bijna driekwart van de gemeenten met een uitvoeringsagenda, 21 van de 29, heeft een *budget* of de kosten van het voorgestelde maatregelpakket opgenomen in hun uitvoeringsagenda. Acht gemeenten hebben geen budget of kosten vermeld.
- In 10 van de 29 uitvoeringsagenda's wordt iets gezegd over wie de voorgenomen maatregelen moeten uitvoeren. Hierbij gaat het om partijen zoals politie, scholen, VVN, TeamAlert etc. Tien uitvoeringsagenda's hebben geen tekst over *verantwoordelijke partijen*.
- In vijf uitvoeringsagenda's is het voornemen opgenomen om het plan na enige tijd te evalueren. De overige 24 agenda's hebben niets vermeld over een *evaluatie*.
- Iets meer dan de helft (18 van de 29) van de uitvoeringsagenda's is geschreven door een adviesbureau.

5. Reflectie en conclusie

Voor deze monitor is aan alle 344 Nederlandse gemeenten een enquête voorgelegd waarin gevraagd wordt of de gemeente een risicoanalyse en uitvoeringsagenda heeft opgesteld. Ook is gevraagd wat voor ondersteuning gemeenten nodig hebben bij het opstellen van deze plannen. Tot slot is met een quickscan nagegaan in hoeverre hierbij het stappenplan van het Kennisnetwerk SPV is gevolgd. In totaal hebben 135 gemeenten (39%) de internet-enquête volledig ingevuld. In dit hoofdstuk bespreken we de belangrijkste conclusies en de beperkingen van deze studie.

Risicoanalyses

De Monitor Startakkoord 2022 laat zien dat 71% van de respondenten een risicoanalyse heeft afgerond of verwachtte deze voor 1 oktober 2022 af te ronden, tegen 55% in 2020 en 70% in 2021⁸. In Zuid-Nederland en in kleinere gemeenten zijn procentueel de meeste risicoanalyses opgesteld, in West-Nederland en middelgrote gemeenten de minste.

Van de respondenten is 6% niet van plan een risicoanalyse uit te voeren, vooral omdat deze regionaal/provinciaal wordt opgesteld, vanwege te weinig middelen/capaciteit of omdat gekozen is voor een andere vorm, bijvoorbeeld een gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP). In Oost-Nederland en in middelgrote gemeenten wordt procentueel het vaakst aangegeven dat er geen risicoanalyse wordt opgesteld. Het percentage respondenten dat niet van plan is een risicoanalyse te maken, is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2020 en 2021.

Uitvoeringsagenda's

57% van de respondenten geeft aan een uitvoeringsagenda te hebben afgerond of nog in 2022 te zullen afronden, tegen 18% in 2020 en 46% in 2021. In Zuid-Nederland en in grote gemeenten zijn procentueel de meeste uitvoeringsagenda's opgesteld, in Noord-Nederland en in middelgrote gemeenten de minste.

Van de respondenten is 12% niet van plan een uitvoeringsagenda op te stellen, vooral omdat er voor een andere vorm is gekozen (zoals een GVVP) of omdat er beperkte middelen en capaciteit beschikbaar zijn.

In Oost-Nederland wordt procentueel het vaakst aangegeven dat er geen uitvoeringsagenda wordt opgesteld. Het percentage respondenten dat niet van plan is een uitvoeringsagenda te maken, is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2020 en 2021.

Uit de enquêteresultaten bleek dat meer dan driekwart van de 54 respondenten met een uitvoeringsagenda, deze heeft opgesteld met een looptijd tot 5 jaar. Ruim driekwart van de respondenten geeft aan dat hun uitvoeringsagenda zowel hoofdlijnen als een uitwerking in maatregelen, budget, planning en doelen bevat.

Ondersteuning

Gemeenten geven aan dat ze voornamelijk behoefte hebben aan voorbeelden van hoe een 'goede' risicoanalyse en uitvoeringsagenda eruitzien. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan goede data en deelname aan SPV-kennisbijeenkomsten of -werksessies, met name over het opstellen van een risicoanalyse en uitvoeringsagenda. Het stimuleren van de regionale samenwerking zou gemeenten ook ondersteuning kunnen bieden.

Quickscan

Uit de quickscan van de 45 ingestuurde uitvoeringsagenda's blijkt dat de helft van de betreffende gemeenten algemene doelstellingen heeft opgenomen in de uitvoeringsagenda en de andere helft specifieke doelstellingen heeft voor ongevallen en risico-indicatoren. Alle agenda's bevatten (enige vorm van) maatregelen en bijna driekwart is voorzien van een budget of kostenschattings. In twee derde van de uitvoeringsagenda's wordt niets gezegd over wie er verantwoordelijk is voor de voorgenomen maatregelen. Iets meer dan de helft van de uitvoeringsagenda's is opgesteld door een adviesbureau. In ruim driekwart van de uitvoeringsagenda's is geen voornemen opgenomen om het plan na enige tijd te evalueren.

⁸ In 2022 zijn alleen de risicoanalyses meegenomen tot 1 oktober. De risicoanalyses die tussen 1 oktober en 31 december worden opgeleverd, zijn hierin niet meegenomen.

Beperkingen van deze studie

Deze studie heeft niet alle Nederlandse gemeenten kunnen bereiken: 135 van de 344 gemeenten hebben de enquête ingevuld. De respondenten vormen bovendien geen aselechte steekproef van het totale aantal Nederlandse gemeenten. Het is goed mogelijk dat gemeenten die specifieke interesse hebben in verkeersveiligheid en/of al aan de gang zijn met het SPV, eerder geneigd zullen zijn geweest de enquête in te vullen dan gemeenten die (bijvoorbeeld door tijd- of personeelsgebrek) nog geen start hebben gemaakt met de uitvoering van het SPV. De resultaten kunnen daarom niet zomaar vertaald worden naar de totale populatie van Nederlandse gemeenten.

Ten slotte zijn de uitvoeringsagenda's alleen beoordeeld met een quickscan aan de hand van het stappenplan van het Kennisnetwerk SPV. Met de quickscan is uitsluitend geïnteriseerd of de diverse onderdelen van het stappenplan waren opgenomen in de agenda's. Er is niet gekeken naar de kwaliteit van de data(-analyse), de aansluiting van de voorgestelde maatregelen op de analyses of naar de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen. Om zo'n inhoudelijke beoordeling te geven, is een uitgebreidere analyse nodig.

Bijlage Enquête met antwoordmogelijkheden

Vragenlijst 2022

<Introductietekst>

Hoe staat de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) ervoor bij gemeenten en provincies? Het Kennisnetwerk SPV voert voor het ministerie van IenW een monitor uit naar de afspraken in het Start-akkoord SPV. We vragen u in deze korte vragenlijst daarom of uw gemeente bezig is met een risicoanalyse en/of een uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda. We vragen u ook deze (concept)-documenten te uploaden, zodat het Kennisnetwerk de documenten kan vergelijken met de Stappenplannen Risicoanalyse en Uitvoeringsprogramma. Het invullen van de enquête neemt ongeveer 5 à 10 minuten in beslag. Ook als u eerder in 2020 of 2021 deze vragenlijst heeft ingevuld, stellen we uw beantwoording op prijs.

<informed consent>

Uw deelname aan deze korte enquête is vrijwillig en u kunt desgewenst op elk moment stoppen. De resultaten van de enquête zijn anoniem: er worden geen individuele gemeenten genoemd. Ook de documenten die u uploadt worden op een beveiligde plaats opgeslagen en niet openbaar gemaakt, tenzij u daar toestemming voor geeft. Een rapportage van het onderzoek wordt ter informatie aangeboden aan het Bestuurlijk Overleg Verkeersveiligheid (december 2022) tussen IenW, VNG, IPO, UvW, MRDH en VRA. Door op 'volgende' te klikken geeft u aan dat u bovenstaande informatie heeft gelezen en begrepen en gaat u verder naar de korte enquête.

1. Wat is de naam van uw gemeente?

2. Heeft uw gemeente een risicoanalyse verkeersveiligheid?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, deze is naar verwachting in 2023 afgerond
- ☐ Nee, deze is naar verwachting na 2023 gereed
- ☐ Nee, deze is naar verwachting voor 1 oktober 2022 gereed
- ☐ Nee, en die gaan we ook niet maken, want....

<als ja → door naar vraag 3>

<als nee → door naar vraag 5>

3. Wilt u uw risicoanalyse hier uploaden? In de resultaten zal niet naar individuele risicoanalyse worden verwezen. U kunt in een volgende vraag aangeven of uw risicoanalyse gedeeld mag worden op de site van het Kennisnetwerk SPV, of niet openbaar mag worden.

* We gebruiken de termen 'uitvoeringsprogramma' en 'uitvoeringsagenda' als synoniemen voor 'beleidsplan'.

4. Mag deze risicoanalyse gedeeld worden op de site van het Kennisnetwerk?
- o Ja, deze risicoanalyse mag op de site van het Kennisnetwerk
 - o Nee, deze risicoanalyse mag niet openbaar worden, maar wordt vertrouwelijk behandeld en op een beveiligde plaats opgeslagen
5. Heeft uw gemeente een uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda verkeersveiligheid*?
- o Ja
 - o Nee, deze is naar verwachting eind 2022 afgerond
 - o Nee, deze is naar verwachting in 2023 gereed
 - o Nee, deze is naar verwachting na 2023 gereed
 - o Nee, en die gaan we ook niet maken, want....
- <als ja → door naar vraag 5>
<als nee → einde vragenlijst>
6. Heeft het uitvoeringsprogramma (of de uitvoeringsagenda) alleen hoofdthema's of is er ook sprake van uitwerking in doelen, maatregelen, budget, planning en actiehouders?
- o Uitsluitend hoofdthema's.
 - o Hoofdthema's met uitwerking in doelen, maatregelen, budget, planning en/of actiehouders.
 - o Anders, namelijk...
7. Wat is de looptijd van het uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda?
- o 0-2 jaar
 - o 3-5 jaar
 - o 6-10 jaar
 - o 11-15 jaar
 - o 16-20 jaar
 - o > 20 jaar
8. Wilt u uw uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda hier uploaden?
In de resultaten zal niet naar individuele uitvoeringsprogramma's/uitvoeringsagenda's worden verwezen. U kunt in een volgende vraag aangeven of uw uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda gedeeld mag worden op de site van het Kennisnetwerk, of niet openbaar mag worden.
9. Mag het uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda gedeeld worden op de site van het Kennisnetwerk?
- o Ja, het uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda mag op de site van het Kennisnetwerk
 - o Nee, het uitvoeringsprogramma/uitvoeringsagenda mag niet openbaar worden, maar wordt vertrouwelijk behandeld en op een beveiligde plaats opgeslagen

Hartelijk dank voor uw deelname!

Colofon**Uitgave**

Kennisnetwerk SPV

Productnummer

KN SPV 2022-3

Opmaak

Inpladi bv, Cuijk

Foto

Shutterstock.com

November 2022